

for ogsaa at faa dem med, der maaske af urigtige Grunde holde sig tilbage; derved undgaas Vilkaarlighed og Tilfældighed. Hvorfor skal man lade saadanne ganske unge Mennesker selv raade, naar alle forstaa, at det er bedst for dem, at de gaa ind under saadanne almindelige Regler? Mange af dem ville sikkert siden komme til at fortryde, at de ikke have aflagt denne Prøve. Det sker hver Dag, at der kommer Folk til et Arbejde, som ere dygtige nok, men de andre Svende sige til dem: Have I aflagt Prøven? Nej, svare de. Ja, saa ville vi ikke arbejde sammen med eder. De maa saa enten forsvinde fra Arbejdspladsen eller ogsaa aflægge Prøven, og jo ældre de blive, vil denne som enhver anden Prøve blive vanskeligere for dem, medens den er meget let, saa længe de ere unge. Jeg siger ikke dette for at rette nogen Bebrejdelse mod Svendeorganisationerne. Det forekommer mig tværtimod meget fornuftigt af dem, de maa jo staa Last og Brast med disse Folk og maa derfor have nogen Garanti for deres Dygtighed. Men det forekommer mig dog naturligt ikke at overlade det saa aldeles til Svendeorganisationerne, men at ogsaa Staten maa tage Haand i Hanke med. Af mange Grunde, som jeg her ikke skal komme ind paa, forekommer det mig naturligt, at man her lovgiver om det i Stedet for at lade det være overladt til enkelte Sider af Organisationen.

Hvad Handelsprøverne angaar, synes jeg, det er saa lidt at tale om, at man ikke paa nogen Maade kan modsætte sig dette billige Krav, at de, som ville drive Handel, nogenlunde ere i Stand til at føre de Bøger, som de skulle føre. Det ærede 4de Medlem for 1ste Kreds (Holger Petersen) gjorde ved første Behandling opmærksom paa, i hvilken rædselsfuld Tilstand mange Handelsbøger ere ved Konkurs. Hvorfor skulle de have Lov dertil, de fristes derved ind paa en saadan Uvane, som maaske netop bidrager til, at de gaa fallit. Jeg maa ubetinget anbefale disse Foranstaltninger med tvungne Fagprøver. Det er noget, der ønskes fra mange Sider, og Opfyldelsen af disse Krav vil ikke skade noget Menneske, men vil gavne de unge selv. Det vil ogsaa gøre et godt Indtryk i de Kredse, der i lang Tid have ønsket dem. Skulde man have overdrevet Forventningerne til disse Prøver, er det meget bedre, at man gennem Erfaring lærer, at de ere overdrevne, end at vi her paa kunstig Maade skulle modsætte os et saa almindelig stillet Krav.

Neergaard: Ved Ændringsforslaget under Nr. 48 om de tvungne Fagprøver hører jeg til det Flertal, som har fraraadet dem, og kan derfor slutte mig til de Udtalelser, som fremkom fra vor ærede Ordfører (Koch) paa dette Punkt. Jeg har dog tillige over for dette Spørgsmaal en mere speciel Stilling. Jeg har ganske vist været noget i Tvivl om, hvorvidt virkelig Indførelsen af tvungne Fagprøver vilde bringe Haandværksstanden de Fordele, den har ventet, men jeg indrømmer, at der er fremkommet saa stærke Krav derom, at man naturligt maa tage Hensyn dertil. Som ikke særlig fagkyndig paa dette Omraade vil jeg jo gerne følge Raad fra dem, som ere inde i denne Sag, ligesom jeg ogsaa gaar ud fra, at lige over for Fordringen fra Landbrugets Side ville ogsaa de Herrer, som ikke have Kendskab dertil, følge vore Raad. Jeg havde derfor ønsket at kunne gaa med til disse Fagprøver, hvis ikke andre Forhold vare traadte i Vejen derfor. Jeg synes nemlig, at Indførelsen af tvungne Fagprøver vil kunne skade forskellige Interesser, navnlig paa Landet, da Forholdene i By og Land ere aldeles forskellige, særlig ved flere af de almindelige Haandværk. Naar vi paa Landet skulle opføre en Bygning, bygge et Fag Hus, have vi i Almindelighed ingen Arkitekt, ja ere omtrent ogsaa vor egen Murester. Det gælder særlig for Smaaafolk, som bygge; de hjælpe selv til, og saa har man hyppigt i Sognet en eller anden Mand, som i og for sig ikke er fagkyndig — det behøves aldeles ikke til det Arbejde —, men som kan hjælpe til som Murer, Tømrer eller lignende. Ved Indførelsen af tvungne Fagprøver vil det vanskeliggøres at faa denne forholdsvis billige Arbejdskraft. Det vilde komme til at gaa ud over de mindre bemidlede paa Landet, idet det vil blive forholdsvis dyrere at opføre saadanne mindre Bygninger. Desuden lægger man ogsaa Hindringer i Vejen for mange Arbejdsfolk paa Landet, som i en senere Alder ville give sig til at drive Næring som Murer eller Tømrer. Ganske vist kan man indvende, at de, der hidtil have haft Borgerskab efter Loven, ville beholde det, og det er fuldstændig rigtigt, men i Fremtiden vil Tilgangen aftage. — Man har nok med Rette henvist til § 3, hvor der staaer, at det er tilladt uden Næringsadkomst at udøve Haandværk „med Hustrus og Børns Hjælp“, dog med den Begrænsning, at en Søns Hjælp kun maa benyttes til hans fyldte 18de Aar, hvilket dog ved det i Gaar vedtagne er forandret saaledes, at Begrænsningen til